

i disse Punkter Sted, at man derved fik en Basis at bygge paa. Dersom det høitagede Ministerium nu skrider til at forelægge Rigsdagen Grundtrækkene af den fremtidige Forsfatning, saa holder jeg mig, efter de Udtalelser, der her have fundet Sted, overbevist om, at Rigsdagen fra sin Side vil vise Beredvillighed til at gaae ind paa et saadant Forslag, som maatte erkjendes for hensigtsmæssigt til at sikke Monarchiets Sammenhold. Skal det derimod først forelægges for Stænderforsamlingerne i begge Hertugdømmer, saa synes de foreliggende Data at giye et klart Vidnesbyrd om, at man ikke fra den Side vil kunne vente en Indgaaen paa de Forslag, som ene ville kunne betrygge Monarchiets fremtidige Sammenhold. Vil Stillingen være bedre for Ministeriet, efterat det har erholdt en saadan Tilskyndegivelse fra Stænderforsamlingen? Vil det snarere see sig istand til at bringe No i Gemytterne ved at tilføje deslige Udtalelser, der maatte være komne fra Stænderforsamlingerne, end dersom man forud kunde forelægge dem den Plan, som her var erkjendt for at være den bedste, og som dog ikke indeholdt andre Grundtræk end dem, som Ministeriet ikke kan fravige, naar en hensigtsmæssig Gjennemførelse overhovedet skal opnaaes? Jeg troer det ikke. Naar en Overenskomst ikke paa denne Maade kan erhverves, saa stæer der Intet, saa bliver man staaende, og det er denne Passivitet, som forekommer mig at være høist farlig for vor Fremtid. Det er denne Stilling, hvori Kongeriget staaer paa den ene Side med sin Forsfatning, og Hertugdømmerne paa den anden Side med deres Forsfatning, som, dersom den varer i længere Tid, maaskee gjør det umuligt nogenstinde at tilveiebringe et fælles Monarchie (Hør! Hør!).

Naar jeg nu efter de Uttringer, hvormed jeg begyndte, ikke kan ansee det for tjenligt for vor nærværende Stilling, at der fra Thingets Side fremsættes en Udtalelse, som vidner om Mistillid til Regjeringen, idet den vil maaskee gjøre det umuligt, ialtsald gjøre det vanskeligere for Regjeringen at gennemføre det besværlige Gørv, som paaligger den, saa troer jeg derimod for mit Bedkommende ogsaa at maatte slutte mig til den Dagsorden, som den høitærede Rigsdagsmand for Aalborg (Zillisch)

har foreslaaet. Jeg kunde have ønsket, at det dert var udtalt, at Rigsdagen fra sin Side skulde være beredvillig til at foretage de Skridt, som maatte være fornødne for at tilveiebringe en saadan Ordning af de forskjellige Landsdeles indbyrdes Forhold, som kunde betrygge Monarchiets fremtidige Sammenhold; men jeg troer paa den anden Side, at en saadan Udtalelse maaskee dog ikke er aldeles nødvendig, idet den efter min Mening allerede ligger i de Uttringer, der her ere faldne, og, har Ministeriet ikke den Overbeviisning, at Rigsdagen vil gaae ind paa saadanne Forslag, som ere tjenlige til at betrygge Monarchiets Fremtid, saa vil maaskee en saadan Udtalelse ikke engang være tilstræffeligg. Naar jeg altsaa tilsaber mig at tilraade at stemme for den foreslaaede Dagsorden, skal jeg kun sluttelig gjøre den Bemærkning, at den ærede Rigsdagsmand for Viborg Amts 2det District (Bregendahl) har misforstaaet mig, naar han formener, at min sidste Udtalelse gif ud paa at vise Farligheden af at betroe det nærværende Ministerium Gjennemførelsen af Organisationsplanen (Hør!). Jeg har tværtimod udtalt, at intet andet Ministerium bedre vilde kunne gennemføre den; jeg har endogsaa idag, troer jeg, udtalt mig derhen, at jeg maa betvivle, noget andet Ministerium vil være istand dertil. Men jeg har ønsket, at Rigsdagen aldeles skulde befries for det Ansvar, som paahviler og bør paahvile Ministeriet. Naar Rigsdagen erklærer sin Beredvillighed til fra sin Side at foretage de fornødne Skridt, saa kan det ikke bebreides den, at den ikke foretager saadanne Skridt, som vilde udsætte vor hele Stilling for endnu langt større Fare end den, der vil ligge i, at Stillingen bliver usorandret. Ministeriet har, troer jeg, efter de Udtalelser, her have fundet Sted, en dobbelt Opfordring til ikke at forsømme det rette Dieblik til at stride frem; stæer det ikke, saa troer jeg, at Ansvaret derfor vil, som et Sværd, der hænger over dets Hoved, hvile paa Ministeriet og ikke paa Rigsdagen, og det er under den Betragtning, at jeg stemmer for Dagsordenen.

Clausen: Det Skridt, som her er blevet gjort af flere ærede Rigsdagsmænd ved